

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 330/2013-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. novembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti spoločnosti L., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. P. R., B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti L., spol. s r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti L., spol. s r. o., v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jej advokátky JUDr. P. R., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 330/2013-16 z 18. júla 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti L., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) a zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom č. k. KP 3/2013-50 zo 16. októbra 2013 vyjadril predseda najvyššieho súdu, v ktorom okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd, ako súd dovolací, sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013 odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 173/2012-545 z 20. decembra 2012 až do rozhodnutia o dovolaní žalovaných v II., III. a IV. rade. V odôvodnení uviedol, že žalovaní v II., III. a IV. rade navrhli s poukazom na podané dovolania odložiť vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 173/2012-545 z 20. decembra 2012. Dovolací súd preto rozhodol s odkazom na ustanovenie § 243 Občianskeho súdneho poriadku konštatujúc, že podmienky na odloženie vykonateľnosti dovolaniami napadnutého rozhodnutia sú splnené.“

Sťažovateľ namieta nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia NS SR, ktoré preto podľa neho vykazuje znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle, keďže z neho nie je zrejmé, na základe čoho dovolací súd rozhodol...

K námietke sťažovateľa najvyšší súd uvádza, že podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné vykonateľnosť odložiť, zákon vyslovene neustanovuje. Rozhodnutie o odklade vykonateľnosti je preto na úvahe súdu. Uvedenie skutočností, odôvodňujúcich odklad vykonateľnosti, by mohlo prejudikovať rozhodnutie o podanom dovolaní.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti, najvyšší súd zastáva názor, že medzi napadnutým uznesením dovolacieho súdu a namietaným porušením základných práv zaručených ústavou a dohovorom, neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť záver o ich porušení.

Najvyšší súd má za to, že uznesením NS SR sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013, k porušeniu sťažovateľom namietaných práv, nedošlo.

Vo vzťahu k možnosti upustenia od ústneho pojednávania na ústavnom súde... oznamujeme, že najvyšší súd s upustením od ústneho pojednávania súhlasí.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní z 29. októbra 2013 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Vychádzajúc z vyjadrení účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 30. apríla 2013, ktorým odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob/173/2012-545 z 20. decembra 2012 až do rozhodnutia o dovolaní žalovaných v 2., 3. a vo 4. rade; uvedený rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 7. januára 2013.

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že *„Keďže podmienky na odloženie vykonateľnosti dovolaniami napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O. s. p. sú splnené, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.“*

Sťažovateľka sa domnieva, že vydanie uznesenia najvyššieho súdu bez akéhokoľvek odôvodnenia je potrebné považovať za zjavný prejav svojvôle odvolacieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd konštatuje, že problematikou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu o odložení vykonateľnosti právoplatného súdneho rozhodnutia sa v minulosti už viackrát vo svojich rozhodnutiach zaoberal (napr. I. ÚS 327/2010, II. ÚS 531/2011, I. ÚS 357/2012 a iné), v ktorých konštatoval, že požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť

a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (t. j. zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite (t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom) odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru.

Podľa § 243 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pred rozhodnutím o odvolaní môže súd, ktorý má o ňom rozhodnúť, odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Ako z citovaného ustanovenia § 243 OSP vyplýva, zákon vyslovene neuvádza podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné odložiť vykonateľnosť rozhodnutia napadnutého odvolaním. Rozhodnutie o odklade vykonateľnosti rozhodnutia tak závisí od úvahy súdu. To však neznamená, že takéto rozhodnutie nemusí mať zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a môže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy), pretože podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia o odklade vykonateľnosti v rámci dovolacieho konania sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd musí dať odpoveď na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, iba takýmto rozhodnutím je rešpektované základné právo účastníka konania podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle všetkých okolností každej veci. Vo svetle judikatúry ústavného súdu je možné potom iba také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré zodpovedá týmto požiadavkám považovať za adekvátne a zodpovedajúce právu účastníka konania na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu podľa špecifických okolností daného prípadu posúdiť, či absencia odôvodnenia, tak ako na ňu poukazovala sťažovateľka v sťažnosti, dosahuje intenzitu svojvôle.

Ústavný súd konštatuje, že základným účelom odkladu vykonateľnosti súdneho rozhodnutia je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom musia byť rešpektované aj základné práva toho, voči komu takéto rozhodnutie smeruje (čl. 47 ods. 3 ústavy). Odklad právoplatného rozhodnutia má mimoriadny charakter, pretože súd v takomto prípade pred rozhodnutím o dovolaní prelamuje právne účinky takéhoto právoplatného rozhodnutia.

Preskúmaním danej veci ústavný súd dospel k názoru, že rozhodnutie najvyššieho súdu založené výlučne na konštatovaní, že *„podmienky na odloženie vykonateľnosti dovolaniami napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O. s. p. sú splnené“*, nespĺňa minimálne požiadavky, ktoré sú na odôvodnenie súdnych rozhodnutí kladené. Takto formálne koncipované odôvodnenie súdneho rozhodnutia svedčí o svojvôli a zjavnej neodôvodnenosti, čo znamená neakceptovateľnosť napadnutého súdneho rozhodnutia z hľadiska naplnenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu (bod 1 výroku nálezu).

Vzhľadom na to, že ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ako porušujúce označené práva sťažovateľky, bolo namieste toto rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde) zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ako to vyplýva z druhého bodu výroku nálezu. V ďalšom konaní je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní z 29. októbra 2013 vyčíslila trovy konania sumou 275,94 € pozostávajúcou z dvoch úkonov právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v sume po 130,16 € a dvoch režijných paušálov v sume po 7,81 €. Keďže takto vyčíslená suma sa zhoduje so sumou vypočítanou ústavným súdom, ústavný súd rozhodol o jej úhrade sťažovateľke najvyšším súdom (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2013